

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0218
Šablona	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Označení materiálu	VY_32_INOVACE_Zim14
Vypracoval, Dne	Mgr. Aleš Zima, 27.12.2012
Ověřeno (datum)	14.1.2013
Předmět	Základy společenských věd
Třída	3.B
Téma hodiny	Inflace
Druh materiálu	PowerPointová prezentace
Anotace	Studenti se seznámí formou prezentace s pojmem inflace, jejími druhy, formami a způsoby měření, následně ověří svoji znalosti z prezentace pomocí kontrolních otázek k textu. Také pomocí práce s internetem vyhledají informace o stavu inflace v ČR.

INFLACE

- je růst cenové hladiny v ekonomice
- je důsledkem ekonomické nerovnováhy
- opačným procesem je **deflace** (zvyšování hodnoty peněz)
- snižuje kupní hodnotu peněz (za stejnou nominální hodnotu si koupíme méně statků a služeb)
- znehodnocuje úspory a omezuje schopnost peněz plnit funkci uchovatele hodnot
- snižuje reálné mzdy

- Zvyšuje míru nejistoty v podnikatelské sféře (odhady výnosů)
- Přerozděluje ekonomické hodnoty v neprospěch věřitelů a ve prospěch dlužníků
- Poškozuje firmy a domácnosti (jejich příjmy rostou pomaleji než inflace)

DRUHY INFLACE

a) Inflace tažená poptávkou

- Na trhu je více poptávky při stejném objemu nabídky
- zvýšená poptávka vyvolá růst cen nabídky,
zaměstnanci budou chtít vyšší plat – vede k nárůstu
nákladů firem – dojde k novému zdražení na straně
nabídky – rozbíhá se tzv. **inflační spirála**

Hlavní příčiny poptávkové inflace

- **stát vydá více peněz ze státního rozpočtu, než má příjmy.** To vede ke schodku (dluhu) státního rozpočtu
- **investiční boom** - firmy mají tendenci přehnaně investovat při očekávaném růstu ekonomiky a tak poptávka po stavebních pracích a technologiích výrazně předčí nabídku;
- **mzdové požadavky** - odbory tlačí na větší růst mezd než odpovídá produktivitě práce
- **daně** - snížení daní vede ke zvětšení objemu koupěschopné poptávky

b) Inflace tažená nabídkou

- typickým příkladem je zvýšení cen nabídky v důsledku zdražení vstupů do výroby (materiálů, energií, kapitálu atd.), proto se někdy inflaci tažené nabídkou říká **nákladová inflace**. Poptávka (především domácnosti) pak volá po zvyšování mezd, to způsobí opětovné zvýšení cen nabídky a inflace roste.

Hlavní příčiny nabídkové inflace:

- **rychlý růst výrobních nákladů** (např. ropné krize apod.),
- **monopolistická struktura hospodářství** - brání volnému pohybu cen a monopol má tendenci požadovat monopolně vysokou cenu,
- **nečekané výpadky zemědělské produkce** - přírodní a jiné katastrofy,
- **administrativní bariéry dovozu** atd.

Měření inflace

➤ vývoj inflace (cenové hladiny) měříme pomocí cenových indexů:

a) Index spotřebitelských cen (CPI)

- vyjadřuje velikost změny výdajů domácností na nákup tzv. **spotřebního koše** statků a služeb (zahrnují se zde typické produkty, které spotřebovává průměrná domácnost oproti výchozímu období)
- zjištěné údaje se statisticky zpracovávají
- procentuální rozdíl mezi indexem spotřebních cen za různá období = **míra inflace**
- údaje o vývoji CPI se měsíčně zveřejňují včetně popisu spotřebního koše

b) Index cen výrobců (PPI)

- sleduje se pro různá odvětví a obory (např. index stavebních prací, průmyslových výrobců)
- monitoruje změny velkoobchodních cen
- vývoj PPI signalizuje změny CPI

c) Deflátor HDP

- zahrnuje vývoj cen všech zboží a služeb vyrobených v ekonomice za rok
- vypočítá se jako poměr HDP v běžných cenách k HDP ve stálých cenách určitého roku
- tento ukazatel je přesnější než CPI, ale má jednu velkou nevýhodu – můžeme ho spočítat až zpětně, po vyjádření HDP za předcházející rok

**Za základ měření inflace nejvíce
využíváme index spotřebitelských
cen.**

FORMY INFLACE

Podle velikosti míry inflace rozlišujeme:

a) Mírná inflace (plíživá)

- v rozsahu do 10 %
- nemá negativní důsledky pro funkci peněz
- ekonomika funguje
- tempo růstu cen odpovídá tempu růstu výroby

b) Pádivá inflace

- Dvojciferná
- Chod ekonomiky je narušován
- Ekonomická výkonnost klesá
- Lidé přestávají věřit domácí měně, preferují stabilnější cizí měny
- Nezdravý ekonomický vývoj

c) Hyperinflace

- Trojciferná a větší
- Peníze přestávají plnit svoji funkci (uchovatele hodnot a zprostředkovatele směny)
- Ekonomika se rozpadá, nastává chaos
- V období válek, převratů apod.

Podle dopadů inflace na ekonomiku rozlišujeme:

a) anticipovaná (očekávaná) inflace

- nepoškozuje subjekty v ekonomice, byla zahrnuta do jejich rozhodovacích procesů
- informace o očekávané inflaci jsou veřejné a dostupné

b) neanticipovaná (neočekávaná) inflace

- snižuje zisk věřitelů a pomáhá splácet dlužníkům a naopak

Shrnutí pojmů

Inflace

= znehodnocování peněz

Deflace

= zhodnocování peněz

➤ míra inflace v záporných hodnotách

Stagflace

➤ spojení inflace, vysoké nezaměstnanosti a stagnace nebo poklesu (recese) ekonomiky (70.léta 20. st.)

Desinflace

➤ zpomalení růstu cenové hadiny (inflace)

Míra inflace

➤ velmi důležitý ukazatel vypovídající o stavu ekonomiky dané země

Inflace v praxi

(vývoj, prognóza)

Míra inflace vyjádřená přírůstkem **průměrného ročního indexu** spotřebitelských cen vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12-ti předchozích měsíců. Tato míra inflace je vhodná při úpravách nebo posuzování průměrných veličin. Bere se v úvahu zejména při propočtech reálných mezd, důchodů a pod.

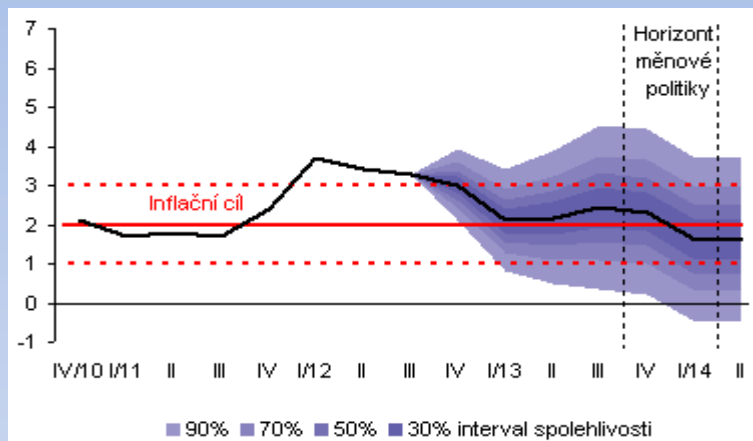
Rok															
96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11
8,8	8,5	10,7	2,1	3,9	4,7	1,8	0,1	2,8	1,9	2,5	2,8	6,3	1,0	1,5	1,9

Zdroj:

CSU [online]. [cit.2012-11-01]. Dostupné z: < http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace >

Prognóza inflace na horizontu měnové politiky

ukazatel	horizont	ve výši
meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen	4. čtvrtletí 2013	2,3%
	1. čtvrtletí 2014	1,6%

Vějířový graf zachycuje nejistotu budoucího vývoje inflace spotřebitelských cen. Nejtmavší pásma kolem středu prognózy odpovídá vývoji, který nastane s 30% pravděpodobností. Rozšiřující se pásma zobrazují postupně vývoj s pravděpodobností 50 %, 70 % a 90 %.

Zdroj:

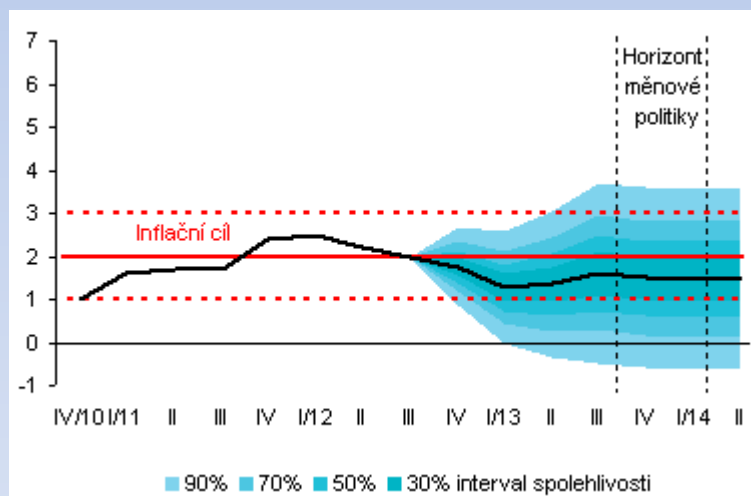
CNB [online].[cit.2012-11-01]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/index.html>

Prognóza inflace pro období říjen 2012 – prosinec 2012 po měsících

ukazatel	10/12	11/12	12/12
meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen	3,3%	3,0%	2,8%

Prognóza měnověpolitické inflace

ukazatel	horizont	ve výši
měnověpolitická inflace	4. čtvrtletí 2013	1,5%
	1. čtvrtletí 2014	1,5%

Zdroj:

CNB [online].[cit.2012-11-01]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/index.html>

Kontrolní otázky k textu:

- 1) Co je to inflace?
- 2) Jaké znáš druhy inflace?
- 3) Uved' dvě příčiny poptávkové inflace?
- 4) Jaké jsou formy inflace?
- 5) Jakými způsoby měříme inflaci?
- 6) Co je to deflátor?
- 7) Najdi pomocí dostupných zdrojů jaká byla inflace v roce 2011 v ČR?
- 8) Co je to deflace?
- 9) Co je to stagflace?
- 10) Co označujeme pojmem míra inflace?

Literatura a zdroje

- BARTONÍČKOVÁ, K.; BUČEK, L.; MICHALČÁKOVÁ, G.; MOCHŤÁK, J.; PANOVSÁ, K.; RABINSKÁ, I.; SVOBODA, J.; ZAPLETAL, L.; WAWROSZ, P. *Občanský a společenskovední základ - přehled středoškolského učiva*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2011, 272 s. ISBN 978-80-251-2631-8
- DVOŘÁK, J.; EMMERT, F.; KATRŇÁK, T.; KRAUSOVÁ, M.; MUŽÍKOVÁ, O.; SOJKA, M.; ŠEVELA, M.; ŠÍMOVÁ, B.; ŠVANDOVÁ, B.; TARÁBKOVÁ, M.; VALACH, M.; VOŇKOVÁ, E. *Odmaturuj ze společenských věd*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, 2008, 256 s. ISBN 978-80-7358-122-0
- ŠVARCOVÁ, J. a kol. *Ekonomie – stručný přehled*. Zlín: CEED, 2006, 295 s. ISBN 80-903433-3-3
- ZLÁMAL, J.; MENDL, Z. *Ekonomie nejen k maturitě – 1. díl Obecná ekonomie*. Vyd.3. Kralice na Hané: Computer Media, s.r.o., 2010, 128 s. ISBN 978-0-7402-056-8
- BELLOVÁ, J.; MENDL, ZLÁMAL, J.; NAVRÁTILOVÁ, P.; *Občanský a společenskovední základ - Ekonomie* Vyd. 1. Kralice na Hané: Computer Media, s.r.o., 2011, 212 s. ISBN 978-80-7402-093-3
- CSU [online].[cit.2012-11-01]. Dostupné z: < http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace>
- CNB [online].[cit.2012-11-01]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/index.html>